Nasratdinov Baxdaulet Jarilkagan Uli

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Menejment fakulteti

“Biznes boshqaruv” mutaxasisligining 1-kurs talabasi

nasraddinovbaxdaulet@gmail.com

+998940670917

MUVAFFAQIYATGA ERISHISH YO‘LLARI: ISTE’DOD VA INTIZOM

Annotatsiya

Ushbu maqolada inson hayotida muvaffaqiyatga erishishda iste’dod va intizomning o‘rni haqida fikr yuritiladi. Shuningdek, mehnatsevarlik, sabr-toqat va o‘z ustida ishlash muvaffaqiyatning muhim omillari ekanligi misollar orqali yoritiladi. Maqolada yoshlarning o‘z qobiliyatlarini rivojlantirishi va intizomli hayot tarziga amal qilishi kelajakdagi yutuqlarga olib kelishi haqida fikrlar keltirilgan.

Kalit so‘zlar

Muvaffaqiyat, iste’dod, intizom, mehnat, qat’iyat, bilim, rivojlanish

Har bir inson hayotida ma’lum bir yutuqlarga erishishni istaydi. Inson o‘z maqsadlariga erishish, jamiyatda o‘z o‘rnini topish va o‘z imkoniyatlarini namoyon qilishga harakat qiladi. Biroq muvaffaqiyat osonlik bilan kelmaydi. U ko‘p mehnat, sabr-toqat va qat’iyat talab qiladi. Tarixga nazar tashlasak, buyuk insonlarning hayoti ham ko‘plab qiyinchiliklar bilan to‘la bo‘lganini ko‘ramiz. Shunga qaramay, ular o‘z oldiga qo‘ygan maqsadlariga sodiq qolib, katta natijalarga erishgan.

Muvaffaqiyatga erishishda muhim omillardan biri iste’dod hisoblanadi. Iste’dod — bu insonning tug‘ma qobiliyati bo‘lib, u ma’lum bir sohada tezroq rivojlanishga yordam beradi. Masalan, ayrim insonlar san’atga, boshqalari ilm-fanga yoki sportga qiziqish bilan tug‘iladi. Bunday qobiliyatlar insonning kelajakdagi faoliyatida muhim rol o‘ynaydi. Ammo iste’dodning o‘zi yetarli emas. Agar inson o‘z iste’dodini rivojlantirish uchun mehnat qilmasa, katta natijalarga erishishi qiyin bo‘ladi.

Mashhur ixtirochi Thomas Edison muvaffaqiyat haqida shunday degan: “Genius — 1% ilhom va 99% mehnatdan iborat.” Bu fikr muvaffaqiyatga erishishda mehnatning qanchalik muhim ekanini ko‘rsatadi. Edison o‘z faoliyati davomida ko‘plab tajribalar o‘tkazgan va ko‘p marta muvaffaqiyatsizlikka uchragan. Ammo u hech qachon taslim bo‘lmagan va izlanishni davom ettirgan. Natijada elektr lampasi kabi muhim ixtirolarni yaratishga muvaffaq bo‘lgan.

Muvaffaqiyatga erishishda intizom ham muhim rol o‘ynaydi. Intizom insonning o‘z oldiga qo‘ygan maqsadiga sodiq qolishi, vaqtini to‘g‘ri taqsimlashi va doimiy ravishda o‘z ustida ishlashidir. Intizomli inson har kuni kichik qadamlar bilan bo‘lsa ham oldinga harakat qiladi. Bu esa vaqt o‘tishi bilan katta natijalarga olib keladi.

Mashhur yunon faylasufi Aristotle shunday degan: “Biz takror-takror qiladigan ishlarimizdan iboratmiz. Demak, mukammallik bir harakat emas, balki odatdir.” Bu fikr inson hayotida yaxshi odatlarning qanchalik muhim ekanini ko‘rsatadi.

Buyuk o‘zbek mutafakkiri Alisher Navoiy ham ilm va mehnatning ahamiyatini alohida ta’kidlagan. Uning fikricha, ilm insonni yuksaltiradigan eng katta boylikdir. Shu sababli inson doimo bilim olishga va o‘z ustida ishlashga harakat qilishi kerak.

Bugungi kunda sport sohasida ham muvaffaqiyatga erishish uchun iste’dod bilan birga mehnat va intizom zarur. Masalan, Cristiano Ronaldo o‘zining katta mehnatsevarligi va qat’iy intizomi bilan tanilgan. U har kuni muntazam mashg‘ulotlar olib boradi va o‘z ustida tinimsiz ishlaydi. Shu sababli u dunyoning eng mashhur futbolchilaridan biriga aylangan.

Zamonaviy texnologiya sohasida esa Elon Musk katta yutuqlarga erishgan shaxslardan biridir. U yangi g‘oyalar ustida doimiy ishlashi va mehnatsevarligi bilan tanilgan.Menimcha, muvaffaqiyatga erishish uchun inson avvalo o‘z oldiga aniq maqsad qo‘yishi kerak. Agar inson har kuni oz bo‘lsa ham o‘z ustida ishlasa, vaqt o‘tishi bilan katta natijalarga erishishi mumkin. Ba’zan muvaffaqiyatsizliklar ham bo‘lishi tabiiy. Lekin bunday vaziyatlarda taslim bo‘lmasdan, xatolardan saboq olish kerak.Bugungi kunda yoshlar uchun bilim olish imkoniyatlari juda keng. Kitoblar, internet va ta’lim tizimi orqali ko‘plab bilimlarni egallash mumkin. Eng muhimi esa bu imkoniyatlardan to‘g‘ri foydalanishdir.

Muvaffaqiyatga erishish yo‘llari: iste’dod va intizom.

Iste’dod va qobiliyat tushunchasi. Iste’dod insonning tug‘ma qobiliyatlari bilan bog‘liq bo‘lib, u ma’lum bir sohada boshqalarga nisbatan tezroq rivojlanish imkonini beradi.Psixologiya fanida iste’dod insonning individual xususiyatlari bilan bog‘liq deb qaraladi. Har bir insonda ma’lum darajada qobiliyat mavjud bo‘ladi. Ammo bu qobiliyatni rivojlantirish uchun doimiy mashq va bilim olish zarur.

Psixologlarning fikricha, iste’dod ikki turga bo‘linadi:

- Tug‘ma iste’dod
- Mehnat orqali rivojlangan iste’dod

Tug‘ma iste’dod insonda tabiiy ravishda mavjud bo‘ladi. Masalan, ba’zi bolalar yoshligidan rasm chizishga, musiqa chalishga yoki matematika masalalarini tez yechishga qiziqadi. Bu ularning tabiiy qobiliyatiga bog‘liq. Ammo agar bu qobiliyat ustida ishlanmasa, vaqt o‘tishi bilan u rivojlanmay qolishi mumkin.

Mehnat orqali rivojlangan iste’dod esa insonning o‘z ustida ishlashi natijasida shakllanadi. Inson muntazam mashq qilish, o‘qish va tajriba orttirish orqali o‘z qobiliyatlarini rivojlantirishi mumkin.

Intizomning inson hayotidagi ahamiyati. Intizom inson hayotida juda muhim o‘rin tutadi. Intizomli inson o‘z vaqtini to‘g‘ri taqsimlaydi, maqsadlarini aniq belgilaydi va ularni amalga oshirish uchun harakat qiladi. Intizom insonning nafaqat ish faoliyatida, balki kundalik hayotida ham muhim ahamiyatga ega.

Intizomli insonning asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

- vaqtni to‘g‘ri rejalashtirish
- o‘z oldiga maqsad qo‘yish
- sabr-toqatli bo‘lish
- qiyinchiliklardan qo‘rqmaslik
- doimiy ravishda o‘z ustida ishlash

Bunday fazilatlar insonni asta-sekin katta natijalarga olib keladi. Intizomli insonlar ko‘pincha muvaffaqiyatga tezroq erishadi.

Muvaffaqiyatga erishishda motivatsiyaning roli. Motivatsiya insonni harakatga undovchi kuch hisoblanadi. Agar insonda kuchli motivatsiya bo‘lsa, u qiyinchiliklarga qaramay o‘z maqsadiga erishishga harakat qiladi. Motivatsiya insonning ichki va tashqi omillariga bog‘liq bo‘lishi mumkin.

Ichki motivatsiya – insonning o‘z qiziqishi va maqsadi asosida harakat qilishidir.

Tashqi motivatsiya – mukofot, rag‘bat yoki jamiyat tomonidan beriladigan baholash bilan bog‘liq bo‘ladi.

Kuchli motivatsiya insonni doimiy ravishda rivojlanishga undaydi.Iste’dod va intizom uyg‘unligi haqida fikr.

Menimcha, inson hayotida iste’dod muhim bo‘lsa ham, u yolg‘iz holda katta muvaffaqiyat keltira olmaydi. Chunki iste’dod faqat imkoniyat beradi, lekin bu imkoniyatni natijaga aylantirish uchun intizom va mehnat zarur bo‘ladi. Agar inson iste’dodli bo‘lsa, lekin o‘z ustida ishlamasa, uning qobiliyati to‘liq namoyon bo‘lmaydi. Aksincha, ba’zan katta iste’dodga ega bo‘lmagan inson ham mehnatsevarlik va qat’iyat bilan katta yutuqlarga erishishi mumkin.

Shu sababli men muvaffaqiyatning eng muhim siri — bu doimiy harakat va o‘z ustida ishlash deb hisoblayman. Inson har kuni oz bo‘lsa ham yangi bilim o‘rganib, o‘z malakasini oshirib borsa, vaqt o‘tishi bilan katta natijaga erishadi.

Muvaffaqiyatsizlikka munosabat haqida fikr. Muvaffaqiyat yo‘lida muvaffaqiyatsizliklar ham uchrab turadi. Ko‘p insonlar aynan shu bosqichda taslim bo‘lib qoladi. Menimcha, muvaffaqiyatsizlikni mag‘lubiyat sifatida emas, balki tajriba sifatida qabul qilish kerak. Chunki har bir xato insonni yangi narsalarni o‘rganishga undaydi.

Masalan, ko‘plab mashhur insonlar ham o‘z faoliyati davomida qiyinchiliklarga duch kelgan. Biroq ular bu qiyinchiliklarni o‘sish imkoniyati sifatida qabul qilgan. Shuning uchun ham ular o‘z maqsadlariga erishishga muvaffaq bo‘lgan.

Yoshlar uchun tavsiyalar. Bugungi kunda yoshlar uchun imkoniyatlar juda keng. Internet, kitoblar va ta’lim tizimi orqali juda ko‘p bilimlarni o‘rganish mumkin. Menimcha, yoshlar bu imkoniyatlardan to‘g‘ri foydalanishlari kerak. Ayniqsa quyidagi odatlarni rivojlantirish muhim:

- muntazam kitob o‘qish
- vaqtni to‘g‘ri rejalashtirish
- yangi bilimlarga qiziqish
- sabr-toqatli bo‘lish
- maqsad sari doimiy harakat qilish

Agar yoshlar shu odatlarni o‘z hayotiga singdirsa, kelajakda katta muvaffaqiyatlarga erishishlari mumkin.

Mening fikrimcha, har bir inson o‘z hayotida muvaffaqiyatga erishishi mumkin. Buning uchun avvalo inson o‘ziga ishonishi va aniq maqsad qo‘yishi kerak.Maqsad sari har kuni kichik qadamlar bilan harakat qilish esa insonni katta natijalarga olib keladi. Shuningdek, inson o‘z ustida ishlashni hech qachon to‘xtatmasligi kerak. Chunki rivojlanish doimiy jarayon hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, muvaffaqiyat tasodifiy hodisa emas. U insonning iste’dodi, mehnati va intizomi natijasida qo‘lga kiritiladi. Iste’dod insonning imkoniyatlarini ochib beradi, intizom esa bu imkoniyatlarni amalga oshirishga yordam beradi. Shu sababli har bir inson o‘z qobiliyatlarini rivojlantirib, mehnatsevar va intizomli bo‘lishga harakat qilishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yhati

1. Alisher Navoiy. Asarlar to‘plami. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot.
2. Aristotle. Falsafa asoslari. – Toshkent: O‘zbekiston nashriyoti.
3. Abu Ali ibn Sino. Tib qonunlari. – Toshkent: Fan nashriyoti.
4. Pedagogika va psixologiya asoslari. Oliy ta’lim muassasalari uchun o‘quv qo‘llanma. – Toshkent.
5. Umumiy psixologiya. Oliy ta’lim uchun darslik. – Toshkent: O‘qituvchi nashriyoti.
6. Shaxs psixologiyasi va rivojlanish nazariyalari. – Toshkent.
7. Zamonaviy pedagogika asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
8. Thomas Edison hayoti va faoliyati haqida ilmiy manbalar.
9. Elon Musk faoliyati haqida maqolalar va tahlillar.